

Vanhusneuvoston kokous

6.11.2024

Helsinki

Helsingin kaupungin lähisuhdeväkivallan ehkäisyyn toimintaohjelma 2024–2025

Vanhusneuvoston kokous 6.11.2024

Ilona Fagerström

Projektipäällikkö, lähisuhdeväkivaltakoordinaattori,
Kaupunginkanslia, Strategia-
osasto, Kaupunkistrategiayksikkö,
Turvallisuus- ja valmiustiimi

Puh. 09 310 31614, 0405588347

ilona.fagerstrom@hel.fi

Esityksen sisältö

- Ilmiötietoa lähisuhdeväkivallasta
- Lähisuhdeväkivallan ehkäisytyön rakenteet Helsingissä
- Lähisuhdeväkivallan ehkäisyn toimintaohjelma 2024–2025

Lähisuhdeväkivalta ilmiönä

Nostoja tilannekuvasta:

- Euroopan vertailussa Suomi kärjessä naisiin kohdistuvassa parisuhdeväkivallassa (Eurostat, Gender based violence tutkimus 2021)
- 16–74-vuotiaista suomalaisista 75 prosenttia on kokenut ainakin kerran elämässään henkistä, fyysistä tai seksuaalista lähisuhdeväkivaltaa. Parisuhteessa väkivaltaa oli kokenut 44 prosenttia ja lapsuudessa lähisuhdeväkivaltaa 65 prosenttia vastaajista. ([Valtioneuvoston tutkimuksia 2022](#))
- Helsinkiläisistä naisista 8,4 % ja miehistä 6 % miehistä koki lähisuhteissa henkistä, fyysistä tai seksuaaliväkivaltaa tai sen uhkaa vuonna 2022 (Terve Suomi –tutkimus, THL)
 - Yli 65-vuotiaat: naiset 5,9 % ja miehet 1,7%

Lähisuhdeväkivalta on väkivaltaa, jonka tekijä ja kohde ovat tai ovat olleet keskenään läheisessä suhteessa. Lähisuhdeväkivalta voi kohdistua henkilön nykyiseen tai entiseen kumppaniin, lapseen, lähisukulaiseen tai muuhun läheiseen ([THL väkivaltakäsitteiden sanasto](#))

Muotoja: Fyysinen, henkinen, taloudellinen, digitaalinen, seksuaaliväkivalta, kunniaan liittyvä väkivalta, kaltoinkohtelu- ja laiminlyönti

Erityisen haavoittuvia ryhmiä: maahanmuuttajataustaiset, vammaiset- ja toimintarajoitteiset, seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt, sijoitetut lapset

Seurauksia: lähisuhdeväkivalta on monen ongelman juurisyy ja usein ylisukupolvista: mielenterveysongelmat, somaattiset sairaudet, päihdeongelmat, oppimisen ja koulunkäynnin vaikeudet, levoton ja väkivaltainen käytös. Mittavat kustannusvaikutukset palvelujärjestelmälle (Valtioneuvoston julkaisu 2022).

Viranomaisten tietoon tullut lähisuhdeväkivalta

- Vuonna 2023 viranomaisten tietoon tuli 91 yli 60-vuotiasta lähisuhdeväkivallan uhria, joista 64 % naisia.
- Yli 18-vuotaista uhreista 7,5 % oli yli 60-vuotiaita.
- Vuonna 2023 yli 60-v uhreja oli 8 % enemmän kuin edellisvuonna, naisuhreja oli saman verran kuin edellisvuonna.

Viranomaisten tietoon tulleen perhe- ja lähisuhdeväkivallan uhrin muuttujina Uhrin ja epäillyn suhde, Hyvinvointialue, Tiedot, Uhrin ikä, Uhrin sukupuoli ja Vuosi

	2021	2022	2023
Yhteensä			
HVA90 Helsingin kaupunki			
Uhrien lukumäärä tapauskertojen mukaan (lkm.)			
60 - 69			
Uhrin sukupuoli yhteensä	27	54	58
Uhri mies	...	18	22
Uhri nainen	22	36	36
70 -			
Uhrin sukupuoli yhteensä	43	30	33
Uhri mies	17	12	15
Uhri nainen	26	18	18

Lähisuhdeväkivallan ehkäisytyön rakenteet ja koordinaatio Helsingissä

- **Lähisuhdeväkivallan ehkäisytyöryhmä 2021–2025 [\(päätos\)](#):**
 - HYTE-ohjausryhmän alatyöryhmä
 - Lähisuhdeväkivallan ehkäisytyöryhmä on organisaatorajat ylittävä yhteistyöryhmä, jolla on syvä lähisuhdeväkivaltailmiön asiantuntemus: SOTEPE, KASKO, KUVA, kaupunginkanslia, HUS, Helsingin poliisi, THL ja Syyttäjäviranomainen sekä järjestöt Maria Akatemia ry, Miessakit ry/Lyömätön linja, MLL, Monika Naiset liitto, Naisten linja, Pääkaupungin turvakoti, Rikosuhripäivystys ja Suvanto ry
 - Työryhmällä ohjaava ja konsultoiva, tilannekuvaa ylläpitävä ja kouluttava rooli, palvelujen kehittäminen toimialojen tehtävä.
 - Kiertävä puheenjohtajuus toimialoilla, 2024 KASKO, 2025 KUVA
- **LSV-koordinaattori:**
 - Helsingin kaupunginhallitus on asettanut lähisuhdeväkivaltakoordinaattorin määräaikaiseen tehtävään 1.1.2022, jota on jatkettu LSV-budjetin rahoituksella
 - Tehtävinä: lähisuhdeväkivallan ehkäisytyön mm. ilmiötiedon kerääminen, LSV-ohjelman laatiminen ja implementoinnin tuki, palveluketjujen kehittämisen tuki, puheenjohtajan ja työryhmän työskentelyn tuki.

Lähisuhdeväkivallan ehkäisyn toimintaohjelma 2024–2025

- Kansalliset velvoitteet ja ohjeistukset
 - Oikeus henkiseen ja ruumiilliseen koskemattomuuteen sekä yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon (Perustuslaki 11.6.1999/731)
 - Hyvinvointialueen ja kunnan viranomaisten on yhteistyössä seurattava ja edistettävä lasten ja nuorten hyvinvointia sekä poistettava kasvuolojen epäkohtia ja ehkäistävä niiden syntymistä. Sosiaalipalveluja on tarjottava lähisuhdeväkivallasta johtuvaan tuen tarpeeseen. (Sosiaalihuoltolaki 30.12.2014/1301)
 - [Istanbulin sopimus](#) ratifioitu Suomessa 2015. Sopimus on Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta.
 - Ohjeet kunnille ja hyvinvointialueille lähisuhdeväkivallan ehkäisyn koordinaattiorakenteiden ja lähisuhdeväkivallan vastaisen toiminnan järjestämiseksi (2022)
- Lähisuhdeväkivallan ehkäisyn toimintaohjelman laatiminen ja implementointi Helsingin Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen suunnitelman 2021–2025 tavoite.
- Päätös toimintaohjelmasta
 - Kansliapäällikkö on tehnyt [päättöksen](#) toimintaohjelmasta.
 - LSV-työryhmä seuraa ja raportoi ohjelman toteutumista osana HYTE-rakennetta

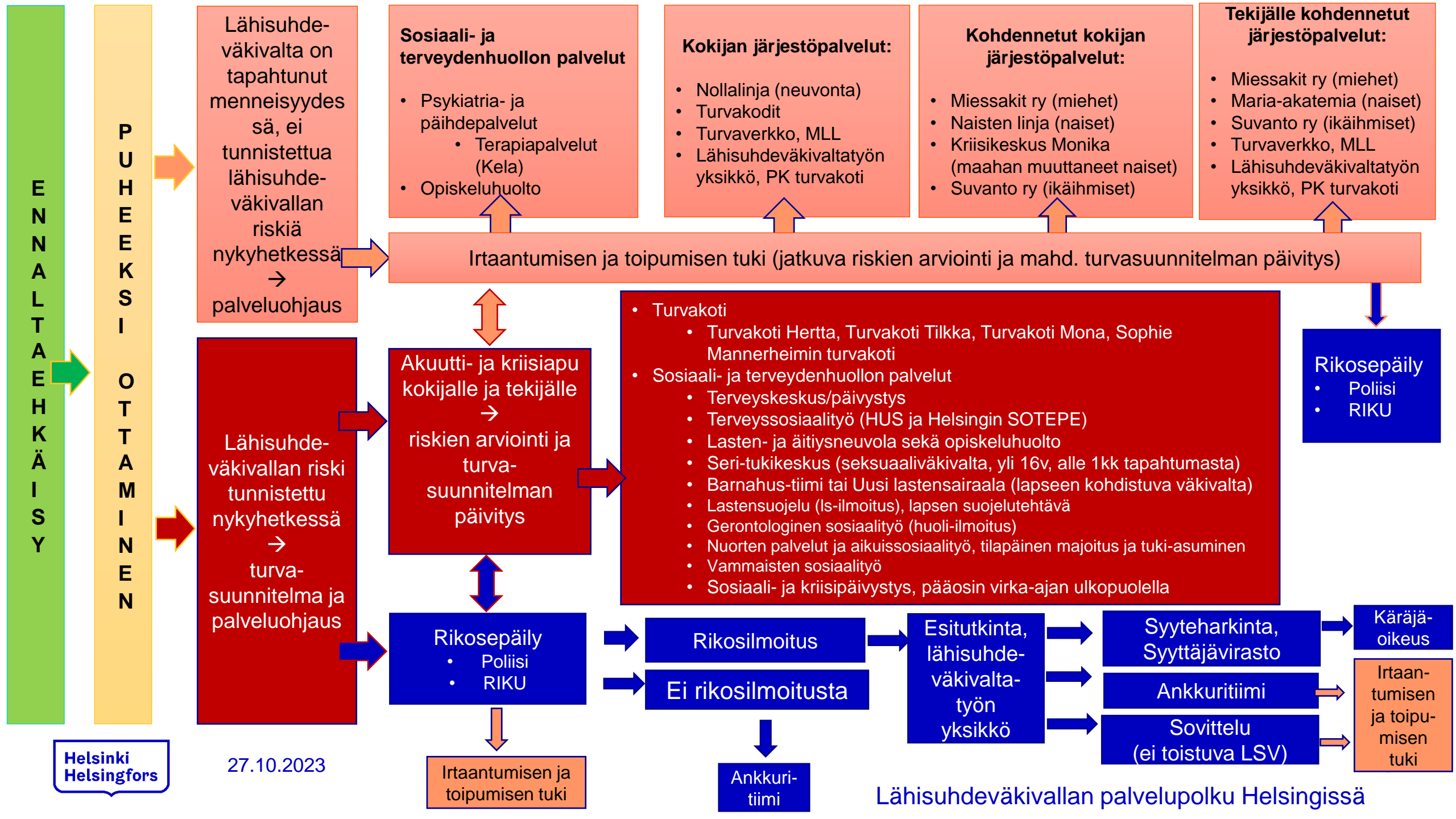

Toimintaohjelman tavoitteet

- Helsingin ehkäisemme lähisuhdeväkivaltaa vaikuttavasti
 - Keräämme paikallista ilmiötietoa ja hyödynnämme tutkimustietoa palveluketjujen johtamisessa
 - Koordinoimme lähisuhdeväkivallan ehkäisyä LSV-työryhmän ja koordinaattorin toimesta
- Tarjoamme osaavan tuen asiantuntijaverkoston kanssa
 - Järjestämme koulutusta lähisuhdeväkivallan ilmiöstä, puheeksi ottamisesta ja välineistä, palveluista, tuen tarjoamisesta sekä traumainformoidusta työotteesta
 - Koulutamme väkivaltatyön avainhenkilöitä ja ylläpidämme avainhenkilöverkoston
 - Torjumme väkivaltaa systemaattisesti tarjoamalla moniammatillista tukea väkivallan riskien arvioimiseksi ja tuen tarpeiden kartoittamiseksi
 - LASTA-malli ja Helsingin monitoimijainen malli väkivaltatyöhön
- Tarjoamme tukea ja tietoa kuntalaisille
 - Viestimme kuntalaisille lähisuhdeväkivallan ilmiöstä ja palveluista

Lähisuhdeväkivallan kokijan ja tekijän palvelupolkukuvaus Helsingissä

Muodostettu osana lähisuhdeväkivallan
ehkäisyn toimintaohjelmaa

Lähisuhdeväkivallan ehkäisytyön verkkokoulutus Oppiva-alustalla

Lähisuhdeväkivallan tunnistaminen ja puheeksi ottaminen

Moduuli 1. Lähisuhdeväkivalta ilmiönä

ALOITA →

Lähisuhdeväkivallan tunnistaminen ja puheeksi ottaminen

Moduuli 2: Lähisuhdeväkivallan puheeksi ottaminen

ALOITA →

- Koulutuksen (1h) on suorittanut noin 400 henkilö (julkaistu lokakuu 2023)
- Koulutuksessa on huomioitu ikääntyneet.

FI: Lähisuhdeväkivallan tunnistaminen ja puheeksi ottaminen: <https://oppiva.hel.fi/c/portal/courses/open?courseId=42727814>

EN: Identifying and broaching domestic violence: <https://oppiva.hel.fi/c/portal/courses/open?courseId=43850374>

SV: Att identifiera och föra våld i nära relationer på tal: <https://oppiva.hel.fi/c/portal/courses/open?courseId=43849101>

Lähisuhdeväkivallan avainhenkilöverkosto

- Helsinki on osallistunut THL:n avainhenkilömallin pilottiin, jossa käynnistetään lähisuhdeväkivallan avainhenkilömallia 11 hyvinvointialueella
- Helsingin Kaupunki ja Pääkaupungin turvakoti ry on kouluttanut avainhenkilöitä keväällä ja syksyllä
- Avainhenkilö on työyksikkönsä lähisuhdeväkivallan erityisosaaja
- Avainhenkilöverkoston tarkoitus on tukea avainhenkilöiden keskinäistä vuorovaikutusta ja konsultaatiota
- Lue lisää: <https://www.hel.fi/fi/uutiset/avainhenkilot-mukana-lahisuhdevakivallan-ehkaisytyossa>

Lähisuhdeväkivallan huomaamiseksi tarvitaan usein ”salapoliisityötä”. Näin kuvailee kuraattorina Helsingin kaupungilla Suomen Diakoniaopiston toimipisteellä työskentelevä Kaisla Kulmanen

Kotona tehty ei aina ole rakkaudella tehty.

Tunnista väkivalta
ja hae apua:
[Hel.fi/tunnistavakivalta](https://hel.fi/tunnistavakivalta)

Hemlagat är inte alltid gjort med kärlek.

hel.fi/kannigenvaldet

Rakaskin ihminen voi satuttaa – apua on saatavilla häpeä ei saa olla este 2023

Tunnistatko lähisuhdeväkivallan?

- Huudatko, raivoatko tai rikotko tavaroita?
- Vähätteletkö, uhkaatko tai kiristätkö läheistäsi?
- Kontrolloitko läheisesi toimintaa, rahankäyttöä tai ihmissuhteita?
- Oletko kovakourainen läheistäsi kohtaan?
- Toimitko seksuaalisesti vastoin toisen tahtoa?

[Apua on tarjolla sekä väkivallan kokijoille että tekijöille -uutinen](#)

hel.fi/viisisormea
hel.fi/femfingrar
hel.fi/fivefingers

Tietoa myös arabia, somali, venäjä, dari

Seniorin salaisuus hanke

- Väkivaltatyön monialainen hanke ikääntyneille, joka on kolmivuotinen ja rahoitettu Stean toimesta.
- Hanke on suunnattu yli 65-vuotiaille ja yhdistää useita tärkeitä osa-alueita väkivaltatyössä.
- Hankkeen tavoitteet
 1. Etsivä työ väkivaltatilanteissa
 2. Henkilökohtainen lähisuhdeväkivaltatyö
 3. Viranomaisyhteistyö ja tiedottaminen
 4. Toimintatapojen löytäminen ja kehittäminen

Projektipäällikkö Katriina Bredberg Turvallisen vanhuuden puolesta – Suvanto ry
katriina.bredberg@suvantory.fi, Kirsi Lamminaho Pääkaupungin turvakoti ry
kirsi.lamminaho@paakaupunginturvakoti.fi

<https://paakaupunginturvakoti.fi/seniorin-salaisuus-vapaaksi-vakivallasta/>

Kiitos!

Ilona Fagerström
Projektipäällikkö,
lähisuhdeväkivaltakoordinaattori,
Kaupunginkanslia, Strategia-
osasto, Kaupunkistrategiayksikkö,
Turvallisuus- ja valmiustiimi

Puh. 09 310 31614, 0405588347
ilona.fagerstrom@hel.fi

<https://hyte.hel.fi/lahisuhdevakivallan-ehkaisy/>

Sotepen suunta?

Palvelustrategian valmistelu sosiaali-, terveys- ja pelastustoimessa

Vanhusneuvoston kokous 6.11.

Emilia Tiainen
Erityissuunnittelija

Helsinki

Esityksen sisältö

- Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan strateginen ohjaus
- Valmistelun aikataulu ja tilanne
- Osallisuus palvelustrategiassa

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan strateginen ohjaus

- Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialaa ohjaa valtion rahoituksen, strategisen ohjauksen ja kaupunkistrategian lisäksi sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan palvelustrategia.
- Palvelustrategia laaditaan talouden ja toiminnan suunnittelua ja johtamista varten (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä, 11 §). Palvelustrategiassa otetaan huomioon sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet.
- Palvelustrategiassa asetetaan tavoitteet sille, miten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut järjestetään ja toteutetaan ottaen huomioon hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet, palvelujen saatavuus ja saavutettavuus sekä kustannusvaikuttavuus.
- Strategioiden keskinäistä suhdetta selkiytetään valmistelun ja tämänhetkisten strategioiden arvioinnin edetessä.

Palvelustrategiaprosessin vaiheet

2024

Syötteiden kerääminen

Tietopohja
Arvioinnit
Osallisuus
Työpajat asiantuntijoille ja johdolle
Kirjausten valmistelu

Sotepen tahtotilan rakentaminen tulevalle strategiakaudelle

2025 alkuvuosi

Painopisteiden ja tavoitteiden priorisointi

Johdon työpajat ja kokoukset
Ensiluonnosten kirjoittaminen

2025

Toimeenpanon suunnittelu

Toimialalla suunnitellaan, miten tavoitteisiin päästään

2025

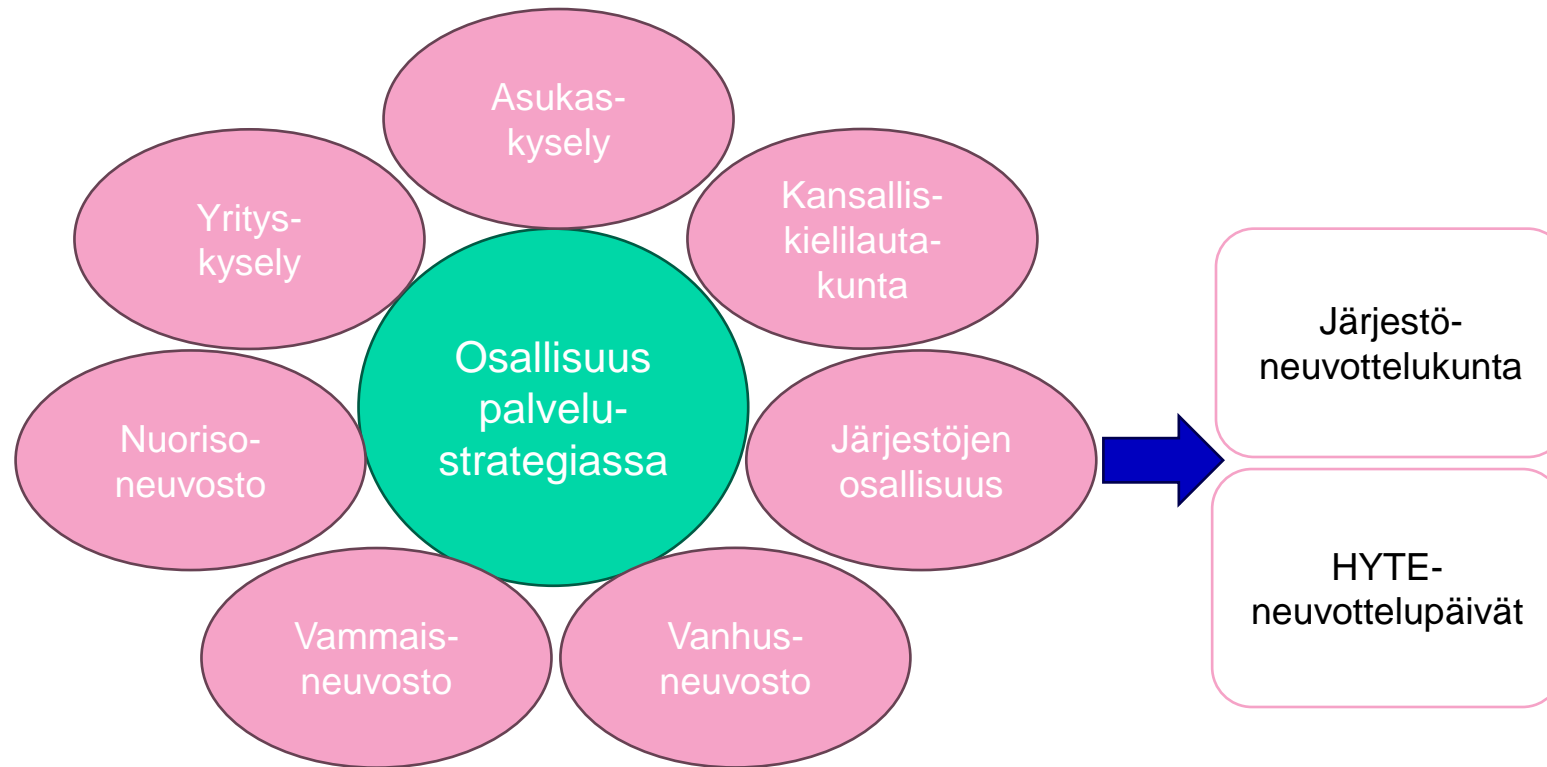
Päätösten tekeminen

Strategian viimeistely
Poliittisten toimielinten käsittelyt ja päätökset

Eri vaiheiden aikana jatkuva jalostaminen

Osallisuus palvelustrategian valmistelussa

Palvelustrategian valmistelussa tärkeitä ovat helsinkiläisten näkemykset
- Miten niitä kerätään?

Vanhusneuvoston käsittelyt

- Järjestöneuvottelukunnalta sekä nuoriso-, vammais- ja vanhusneuvostoilta pyydetään näkemyksiä jo varhaisessa vaiheessa tärkeimmistä painopisteistä tai teemoista
 - **Vanhusneuvoston kokous 6.11.**
 - Strategiavalmistelun esittely
 - **Vanhusneuvoston kokous, vuosi 2025**
 - Alustavia teemoja/painopisteitä esitellään kokouksessa, jonka jälkeen pyydetään kirjallisesti neuvoston näkemyksiä
- **Neuvostojen näkemyksiä huomioidaan strategian ja/tai toimeenpanosuunnitelman valmistelussa**

Miltä tämä teistä kuulostaa? Onko teillä kysymyksiä?

Kiitos ajastanne!

Jäikö kysymyksiä?

Lisätietoja: Emilia Tiainen, emilia.tiainen@hel.fi

Helsinki